

EDITO

De – weliswaar frisse – lente is al goed op gang. Na enkele rustige weken werden de activiteiten van ABEVA hernomen door een brainstorming onder de permanente leden van onze vereniging. Zo hebben we de balans kunnen opmaken van de laatste maanden van 2011 en de eerste maanden van 2012, die voor de Belgische en internationale verdedigers van de slachtoffers van het asbest gelukkige ontknopingen met zich meegebracht hebben. Natuurlijk denken we hierbij aan de processen van Brussel en van Turijn, die zowel het gerecht als de media en het grote publiek hebben geraakt ... In beide gevallen hebben de slachtoffers hun lange zoektocht naar de waarheid tegen dezelfde multinationale onderneming gewonnen: Eternit of Etex. In beide gevallen is het dankzij de vastberadenheid van twee dames dat gerechtigheid is geschied. In België weigerde Françoise Jonckheere het zwijggeld dat haar werd aangeboden: immuniteit kon hen niet worden geschonken in ruil voor 42.000€ ! Ze wist dat ze maal één geval was temidden van velen en dat haar vijf zonen ook door asbest besmet waren nadat haar echtgenoot aan mesothelioom was overleden. Deze huisvrouw stak haar woede niet onder stoelen of banken en verzette zich tegen deze schijnbaar paternalistische multinationale, vroeger een industrieel boegbeeld, maar die doof was gebleven voor de oproep tot voorzichtigheid vanwege de wetenschappelijke en journalistieke gemeenschappen sinds de jaren '50.

In Turijn uitte mevrouw Romana Pavesi, 82 jaar, haar verontwaardiging toen zij ook een groot deel van haar familie had verloren ten gevolge van de productie van asbest in de Eternit fabriek van Casale in de Italiaanse Piemonte. We zullen meer in detail terugkomen op deze twee processen op pagina's 2 en 4 van deze Abeva News. De internationale gemeenschap van slachtoffers was bij deze twee evenementen zeer hecht verbonden. Dankzij jullie giften hebben vertegenwoordigers van Abeva tot vier maal toe aanwezig kunnen zijn om onze Italiaanse vrienden en slachtoffers van Eternit Casale te steunen. Dank u. In Brussel en in Turijn heeft deze internationale samenhang doorgewogen in de gelukkige afloop van de processen.

Er werd ook beslist onze "Abeva News" te doen evolueren. Het drukken en opsturen van een papieren versie van onze "News" kost ons veel tijd en geld. Meer kleur en meer ruimte zouden kunnen gebruikt worden indien we overgaan tot een elektronische versie. Daarom vragen we u te antwoorden op de vragen op pag. 5. en ons uw e-mail adres door te sturen. Bij voorbaat dank. De papieren versie zal niet volledig verdwijnen. We zullen die blijven sturen aan de mensen die geen toegang hebben tot e-mail.

De Abeva website is ook aan vernieuwing toe. Hij zal u binnenkort door het web-team in een nieuw kleedje en met een geactualiseerde inhoud worden voorgesteld. Een Abeva-groep is ook verschenen op Facebook. Zoals vele andere verenigingen denken we dat het belangrijk is de evolutie te volgen en gebruik te maken van de sociale media. De pagina wordt regelmatig geactualiseerd n.a.v. evenementen en nieuws rond deze zo bekritiseerde mineraal. Na de industriële lobby is nu ook de anti-asbest beweging geglobaliseerd. Door het gebruik van Internet kunnen we u beter op de hoogte houden en zal de samenhang tussen asbest-slachtoffers nog hechter worden. Afspraak over enkele weken voor onze nieuwe webstek, maar raadpleeg nu reeds onze FB pagina en laat het gerucht de ronde doen!

Aan jullie, beste sympathisanten die ons ondersteunen en aan jullie, beste medewerkers die hebben bijgedragen tot het slagen van onze initiatieven, hartelijk dank voor jullie hulp en jullie vertrouwen!

Eric Jonckheere
Co-voorzitter

« Aansprakelijk en schuldig » : de vonnis in het proces Jonckheere – Eternit is een overwinning en een belangrijke stap

Eigenlijk weten we dat een gerechtelijke overwinning de pijn niet uitwist en de doden niet weer tot leven brengt. Maar tenminste is gerechtigheid geschied voor hen en hun nabestaanden.

In dit proces was alles moeilijk, traag en langdurig. Voor zover ons bekend was het één van de eerste, na hetgeen Luc Vandenbroucke eertijds tegen een andere werkgever was ingespannen voor het mesothelioom door dat hem in 1999 velde.

Voorgeschiedenis

Françoise van Noorbeeck - Jonckheere, een inwoner van Kapelle-op-den-Bos, is in 2000 aan longvlieskanker overleden, een mesothelioom veroorzaakt door asbest. Haar echtgenoot, die jarenlang bij Eternit gewerkt had, was in 1986 eveneens aan dezelfde ziekte overleden. Hij was een beroepsslachtoffer. Zij was een milieuslachtoffer, besmet door de asbestvervuiling door het bedrijf in de omgeving, en dus in de buurt. Hoewel de beroepsslachtoffers door het FBZ waren vergoed, werd toen aan de milieuslachtoffers geen enkele schadevergoeding toegekend (het Asbestfonds bestond toen nog niet).

Eternit had Françoise Jonckheere een compromis voorgesteld. Dat had ze geweigerd. Niet alleen omwille van een bedrag dat ze als belachelijk beschouwde, maar vooral omdat ze vernomen had dat de vervuiling eveneens haar ganse familie had bereikt, en haar vijf zonen dus bedreigde. Ze was woedend, ze wilde de verantwoordelijkheid van het bedrijf openlijk laten erkennen, en wilde niet zwijgen. Ze was van oordeel dat een compromis misplaatst zou zijn. Voordat ze doodging heeft Françoise Jonckheere dus tegen het bedrijf in burgerlijke rechtsvordering een proces om schadevergoeding ingezet.

Na haar overlijden in juli 2000 hebben haar vijf zonen de actie voortgezet. Met dezelfde bedoeling, d.w.z. boven het bekomen van een schadevergoeding voor de dood van hun moeder, de erkenning van de schuldige verantwoordelijkheid van het bedrijf te verkrijgen. Vóór de afloop van deze acties zijn twee van de vijf zonen van Françoise Jonckheere op hun beurt op 43jarige leeftijd aan een mesothelioom overleden. Hun echtgenotes hebben de actie voortgezet.

De argumenten

In haar verdediging ontkende Eternit haar verantwoordelijkheid niet. Het was voor iedereen duidelijk dat asbest gebruikt door de onderneming de ziekte van Françoise had veroorzaakt. Maar de maatschappij haalde enerzijds de verjaring aan, d.w.z. dat het type asbest dat haar overlijden had veroorzaakt vrij oud was, en dat de besmetting van het slachtoffer dus tot zover in de tijd terugging dat de verjaring (20 jaar) van toepassing moest zijn.

Anderzijds verweet de aanklaagster (via haar advocaat) het bedrijf asbest verder te hebben gebruikt terwijl ze al wist dat het product kankerverwekkend was : het antwoord van het bedrijf baseerde zich op haar onvoldoende kennis van deze gevaren, de wetenschappelijke controverse, de afwezigheid van bewijzen toen. Er kon dus geen sprake van fout zijn, zoals de aanklaagster beweerde.

Het vonnis

Na lang wachten, na expertise en argumentatiewisselingen tussen advocaten werd het vonnis op maandag 24 november 2011 door het gerecht van eerste instantie van Brussel van Nederlandstalige rol uitgesproken.

De rechtbank heeft geoordeeld dat Eternit **verantwoordelijk en schuldig is**.

De rechtbank toont duidelijk de **verantwoordelijkheid** van het bedrijf aan : hij verwerpt de verjaring aangeroepen door de verdediging (hij stelt dat het slachtoffer is besmet geweest totdat ze de streek verliet, in 1991, en niet alleen door oud asbest). Bovendien is hij van mening dat de verjaring niet mag lopen zolang het slachtoffer niet op de hoogte is van zijn ziekte.

Daarenboven is de rechtbank van oordeel dat het bedrijf een **fout** heeft begaan en verwerpt met bijzondere strenge woorden haar verdedigingsargumenten. Hij stelt dat Eternit deel uitmaakte van een op internationaal niveau goed georganiseerde lobbying, ertoe strekkende de gevaren van asbest te bagatelliseren of te verbergen, hoewel ze die kende. Wat mesothelioom betreft – waarvan Françoise het slachtoffer werd – waren die gevaren al in het begin van de jaren 60 gekend. Aldus valideert de rechtbank het enorm historisch werk uitgevoerd door de advocaten van de aanklaagster, en door andere advocaten, verenigingen en researchers in Europa en in de wereld. In het vonnis wordt geschreven dat de lobbying de gevaren van asbest heeft gebagatelliseerd door ze niet openbaar te maken, en dus het treffen van wettelijke maatregelen voor de bescherming van volksgezondheid verhinderd. Het vonnis spreekt van “**een ongelooflijk cynisme gemotiveerd door winstbejag**”.

Uiteindelijk heeft de rechtbank de naamloze vennootschap Eternit veroordeeld tot de schadeloosstelling van de familie van Françoise voor een bedrag van 250.000 euro, hetzij 50.000 euro voor elke rechthebbende.

Het vervolg ...

Eternit heeft beslist in beroep te gaan. Haar argumenten zijn nog niet gekend. Ze is echter van oordeel dat ze steeds de nodige maatregelen heeft getroffen op basis van reglementeringen. “Eternit betreurt dat haar activiteiten, ondanks de getroffen maatregelen, het ontstaan van ziektes hebben meegesleept”, voegt ze eraan toe. Ze is ook van mening dat het door de rechtbank toegekende vergoedingbedrag te hoog ligt, hoger dan wat gebruikelijk toegekend wordt door rechtbanken en hoger dan de vergoeding van het Asbestfonds (AFA).

Hoeveel mensen moeten lijden, waren deze daken niet te vermijden?...

“mededeling van de burgerlijke partijen van de familie Jonckheere”

Vandaag, maandag 28 November, is een historische dag. Het kan dus, dat een bloempot wint.

In 1906 kocht een zekere Alphonse Emsens het patent Eternit, dat cement met asbest vermengde. Men liet ons geloven dat het perfect huwelijk was, en dat het een perfect veilig product was. Het werd een pronkstuk van de Belgische industrie. Asbest werd verwerkt in Eternitfabrieken in Kapelle, Harmignies en talrijke andere productiesites, overal ter wereld. Het maakte van familie Emsens een van de rijkste van ons land.

105 jaar lang konden de asbestverwerkers in België ongemoeid hun doen. Daar zorgde een krachtige asbestlobby, die zich door de jaren heen ontwikkelde tot een meester in het opzetten van campagnes van desinformatie. Deze lobby manipuleerde het wetenschappelijk onderzoek en rijfde de politieke wereld in haar kamp door de zwaaien met werkgelegenheid. Helaas zonder rekening te houden met de enorme menselijke kosten die eraan verbonden waren. We zijn vandaag 2011 en het is tijd dat eindelijk iemand verantwoordelijk wordt gesteld voor de miljoenen doden van het verleden, van vandaag en van morgen. Elk jaar sterven meer dan 200.000 mensen in de wereld door asbest, acht à negenhonderd in België, zeven in ons kleine doodlopende Bormstraatje in Kapelle, vier in ons eigen familie/ Pierre, Françoise, mijn ouders, en Pierre-Paul en Stéphane, mijn broers.

Dat de rechtbank ons vandaag in het gelijk heeft gesteld, hebben we te danken aan de doorzettingsvermogen en de internationale samenwerking van advocaten en slachtofferorganisaties over heel de wereld. Maar ook, en laten we niet vergeten, omdat mijn moeder, Françoise Jonckheere, destijds geweigerd heeft om het geld aan te nemen dat de CEO van Eternit haar bood in ruil voor haar stilzwijgen: 42000 euro.

Gerechtigheid is geschied vandaag, en dat raakt ons diep. Ja, ze wisten maar at te goed dat asbest schadelijk was voor de gezondheid, maar de enige gezondheid die hen interesseerde was die van hun portefeuille. Wij, de wezen van Pierre en Françoise hebben dit niet gedaan uit wraak. Ik en mijn broers hebben leren leven met dat zwaard van Damocles boven ons hoofd. We willen in de eerste plaats de mensen wakker schudden, de leugens van de industrie blootleggen, de omerta opheffen die heerst over Kapelle, een omerta die een echte doofpot is geworden.

Laat ons nu de aandacht vestigen op de schrijnende situatie van arbeiders in de rest van de wereld, arbeiders die vandaag nog altijd blootgesteld aan deze dodelijke vezels in landen waar asbest nog altijd volop mag verwerkt worden en niet verboden wordt.

Verder is er nog veel werk aan de winkel in verband met ons eigen asbestfonds in België. Een van onze eerste vragen is dat slachtoffer die een beroep doet op dit fonds niet meer automatisch verplicht wordt af te zien van elke gerechtelijke procedure- zoals nu het geval is. De politici moeten hierin hun verantwoordelijke nemen.

Ik hoop dat de nakomelingen van Alphonse Emsens de moed zullen hebben om dat broodnodige gewetensonderzoek te doen. Al die leugens, al die weggegooide levens....Ik hoop, uit heel mijn haart, dat het er hen ooit toe brengt om het gebruik van asbest volledig af te zweren, en meer rekening te houden met de slachtoffers.

Benoit, Xavier en Eric Jonckheere

Turijn : na meer dan 20 jaar strijd, de veroordeling van de leiders van Eternit

In juni 1989 zijn we, met productie leider Salvator Nay en een ploeg van de RTBF, naar Casale Monferrato geweest, een stadje in het Noorden van Italië, dichtbij Turijn. Daar lag een fabriek van asbestcement, die failliet was gegaan en al 3 jaar gesloten was. Een gewezen arbeider, de heer Busto, heeft ons door de verlaten lege werkplaatsen begeleid, waar alles – deuren, vensters, balken – nog dik onder een grijs stof, asbeststof, lag. De heer Busto zag er heel treurig uit, omdat een paar vrienden van hem overleden waren. Hij vertelde ons de vreselijke werkomstandigheden die hij bij Eternit gekend had : « De eerste keer dat ik in deze werkplaats trad zag ik een arbeider, met zijn blote rug, en van top tot teen bedekt met ... het was in juli, het was heel warm, asbest plakte op zijn huid, op zijn gezicht, overal ... ». In 1989 hadden reeds 600 personen uit Casale, gewezen arbeiders of hun families, vakbondlui of gewone inwoners uit Casale, een rechtsvordering tegen Eternit ingesteld. De leider van deze strijd was Bruno Pesce, vakbondsmedewerker. Hij zei : « We willen ons recht doen wedervaren, maar ook een burgerlijke strijd leveren om de overheid te laten weten dat asbest noch in Italië noch in andere landen nog moet bewerkt worden, dit wil zeggen erin slagen dat asbest verboden wordt ». Hij legde ook uit dat talrijke bewoners van dat stadje ook van asbest, in het bijzonder van mesothelioom, overleden waren, hoewel zij nooit beroepshalve aan asbest blootgesteld waren. In Italië werd asbest in 1992 verboden, zes jaar vóór België, dankzij de druk uitgeoefend door de bewoners van Casale.

In september 2000 zijn we voor het programma « Autant savoir » terug naar Casale geweest. Een leraar van de universiteit van Turijn heeft ons verteld dat uit studies bleek dat er voortaan meer mesothelioomgevallen waren onder de bewoners van Casale die niet bij Eternit gewerkt hadden dan onder de personeelsleden van het bedrijf. We hebben Bruno Pesce teruggezien, vergezeld van een gewezen vakbondsafgevaardigde van Eternit, Nicola Pondrano. De eerste vordering had aan de verwachtingen van de bewoners van Casale niet voldaan. Ze hebben dus een nieuwe klacht ingediend, die geleidelijk bijna 3000 slachtoffers heeft bijeengebracht, niet alleen uit Casale maar ook uit andere Eternitplaatsen in Italië. Dit keer was het gerechtelijk onderzoek door procureur Rafaele Guariniello uit Turijn ingesteld.

Deze actie heeft op 13 februari 2012, na afloop van een proces dat 3 jaar geduurd heeft, geleid tot de veroordeling tot 16 jaar gevangenis van twee gewezen leiders van Eternitbedrijven in Italie, de Belg Louis de Cartier de Marchienne en de Zwitser Stephan Schmidheiny. Ze werden veroordeeld voor doorslag door misdadige verwaarlozing en voor misdadige milieuramp

Dit resulteert uit het feit dat het parket zich bewust is geworden van de omvang van de ramp en de verkeerde manipulaties van Eternit om asbest verder te gebruiken, maar vooral uit de moed en de doorzettingsvermogen van de inwoners van Casale. Hoeveel sensibilisatievergaderingen, betogingen, fakkeltochten om de herinnering aan de slachtoffers levendig te houden, om de zieken toe te laten hun leed te laten horen ! De recentste strijd : vermijden dat de gemeentelijke overheid van Casale het zogenaamd "geld van de duivel" aanneemt, een som geld aangeboden door Stéphane Schmidheiny drie maanden vóór het vonnis in ruil voor het intrekken van haar klacht.

De uitspraak van 13 februari 2012 zal van bijzondere betekenis zijn in de geschiedenis van het asbestgebruik. Zal het leiden tot andere strafprocessen buiten Italië ?

Ondanks verschillende klachten ingediend sedert talrijke jaren heeft in Frankrijk nog geen enkel strafproces plaatsgehad. Abeva wenst dat in België ooit een strafklacht wordt ingediend om het gebruik van asbest in ons land, één van de belangrijkste verbruiker van dit dodelijk stof, onder de aandacht te brengen. Want, net zoals Bruno Pesce en Nicola Pondrano dit blijven herhalen, « indien er geen billijkheid is, is er geen waardigheid ».

Marie-Anne Mengeot
Journalist

a

Uw mening, door enkele vragen en antwoorden

Sinds zijn oprichting wil ABEVA zijn sympathisanten informatie verschaffen door het toezenden van zijn ABEVA News.

En zoals het meer voorkomt krijgen we een reeks adressen zonder precies te weten wie en wat de geadresseerden eigenlijk zijn en betekenen. Met het doel het ABEVA News zoveel mogelijk per mail en aangepast aan de te bereiken doelgroep te adresseren, vragen we u enkele minuten van uw tijd om een paar vragen te willen beantwoorden en onderstaande vragenlijst ingevuld terug te sturen.

De vragenlijst kan per post teruggestuurd worden aan het volgende adres : ABEVA, C/o Stichting tegen Kanker, Leuvensesteenweg, 479, 1030 Brussel

Als u deze bladzijde liever niet uitknipt, kan uw antwoord ook elektronisch gestuurd worden aan het volgende adres : <https://docs.google.com/spreadsheets/viewform?formkey=dHVFOHRfd0VQQXVYa09LWDFZOURhdFE6MQ>

U komt voor op de lijst van onze geadresseerden, wie en wat bent u ?

een vrouw   een man
 18-25 jaar   26-45 jaar   46-60 jaar   boven de 60 jaar
 een familielid van een slachtoffer   nauw verwant met de familie van een slachtoffer
 journalist (e)   overheidsafgevaardigde   een sympathisant   iemand anders

U leest het ABEVA News

minder dan 3 minuten   5 tot 10 minuten   helemaal, van het begin tot het einde

Wat is uw beoordeling betreffende het ABEVA News ? In welke mate geeft het u voldoening en bent u tevreden ?

matig   middelmatig   zeer tevreden

Kan u uw antwoord hierna wat toelichten. We vernemen ook graag uw suggesties...

Het ABEVA News kan vanaf nu elektronisch verzonden worden. Dit vermindert onze productie-, behandelings- en verzendingskosten. Waar kiest u het liefst voor ?

het uitsluitend elektronisch te ontvangen,
 het en elektronisch en papiergedrukt te ontvangen,
 het uitsluitend als papier drukwerk te blijven ontvangen .

Om het actualiteitsnieuws sneller te kunnen volgen overwegen we een gratis elektronisch e-News vaker te versturen. Bent u geïnteresseerd in dit e-News ?

ja   helemaal niet

Als uit uw bovenvermelde antwoorden blijkt dat u geïnteresseerd bent in het elektronisch ontvangen van ons "News" of "e-News", wil u dan zo vriendelijk zijn ons uw e-mail adres op een duidelijk leesbare manier mede te delen ?

..... @ .....

Als het mag, nog een vraag... ABEVA heeft soms wat hulp nodig in het kader van zijn activiteiten (verplichtingen, bijeenkomsten en lezingen, verzendingen, enz.) Als u wat tijd hebt en bereid bent ons een handje te helpen, geeft u ons dan uw verdere gegevens en vermeldt u dan ook wat u voor ons kan doen. :

Voornaam/ Naam :

Als u iemand kent die ons ABEVA News elektronisch of papiergedrukt wil ontvangen vermeldt u dan zijn gegevens:

Het volledige adres :

Uw eigen adres::

Postcode / Plaats :

Telefoonnummer :

e-mailadres :

Adresse email :

Hartelijk dank voor jullie medewerking !

In België kent Eternit 3 miljoen euro toe voor research

De Belgische groep Etex, waarvan Eternit België een dochtermaatschappij is, heeft beslist via de Stichting tegen Kanker drie miljoen euro voor research op asbestkanker toe te kennen. In de mededeling kan men lezen : « Etex betreurt dat haar vroegere activiteit ziektes en sterfgevallen heeft veroorzaakt, en wenst daarom heden een duurzame en substantiele steun te geven aan researchers in hun strijd tegen dit soort kanker ».

ABEVA is van mening dat deze excuses veel te laat zijn gekomen. Ze werden trouwens geuit na het vonnis van de rechtbank van Brussel. De bedragen toegekend door Etex voor research op asbestkanker zijn niet te verwaarlozen, maar zijn een aalmoes vergeleken met de miljardenopbrengst die asbest met zich meebracht, en die een kleine familiale maatschappij hebben toegelaten een multinational te worden. ABEVA heeft er zich dus van vergewist dat de verantwoordelijken van de Stichting tegen Kanker de vroegere acties van de groep Etex niet vergeven, precies omdat ze haar verantwoordelijkheid wil beheren, maar dat ze aan de huidige en toekomstige asbestslachtoffers zullen denken.

ABEVA heeft de wens uitgedrukt betrokken te zullen zijn bij het keuzeproces van de researchprojecten die in overweging zullen worden genomen. We denken dat onze ervaring, met name op het vlak van klinische research, een factor kan zijn in de keuzes die zullen worden gemaakt. Het lijkt ons evident dat de grootste doorzichtigheid moet gelden, zowel in de in overweging genomen projecten als in de betrouwbaarheid van de ploegen die ze zullen ontwikkelen.

ABEVA heeft erop aangedrongen dat het grootste deel van de financiering bestemd wordt voor de research op mesothelioom, de ergste en meest emblematische aandoening veroorzaakt door asbest. Wat ABEVA betreft, het is cruciaal de guide lines in de behandeling van mesothelioom vast te stellen. De standaardisatie van de therapieën die tegenwoordig als de meest efficiënte beschouwd worden blijkt ons onontbeerlijk, opdat alle patiënten de beste levensverwachting en -kwaliteit kunnen genieten, waar dan ook ze worden verzorgd.

ABEVA denkt dat het onontbeerlijk is dat de researchprojecten zich inschrijven in een kader dat België overschrijdt, rekening houdend met de researchhoofdlijnen ontwikkeld in andere landen. In Italië, waar asbest talrijke slachtoffers heeft gemaakt, steunt de minister van Volksgezondheid, in antwoord op het verzoek van de families van slachtoffers, een coördinatie van de onderzoeken op mesothelioom. Tenslotte, voor wat de andere soorten kanker veroorzaakt door asbest betreft, wenst ABEVA dat een inspanning zou worden gedaan om er de verantwoordelijkheid van asbest te vinden ; we denken namelijk aan long- en strottenhoofdkanker, maar ook aan eierstokkanker, waarvan de International Agency for Research on Cancer in 2009 heeft erkend dat hij mogelijk aan asbest verbonden zou zijn en die, voor zover ons bekend, in ons land nooit het voorwerp van een vergoeding is geweest.

ABEVA behoudt zich het recht voor de in overweging genomen projecten te evalueren in functie van wat voorafgaat en dit te laten weten.

Achter de schermen maar wel in het hart van ABEVA

In België helpen een groot aantal vrijwilligers mee in verschillende instellingen en hun medewerking is heel belangrijk. Meer dan 500.000 mensen zorgen voor hulp aan gehandicapten, bij sportgebeurtenissen of in maatschappelijke organisaties..... Dit is natuurlijk ook zo bij ABEVA die door een twintigtal personen wordt “gedragen” en dit wel met grote en bewonderenswaardige volharding. Dit betekent een hoop werk waarvan het resultaat soms twijfelachtig lijkt, daar we eigenlijk te maken hebben met een David-Goliath-strijd.

Ieder van deze actieve medewerkers zet zich altijd en meestal ook wel voor een of andere persoonlijke reden gratis in voor deze zaak. Ook ik ben in dit opzicht geen uitzondering. Ik woon sinds 20 jaar in Archenne. In dit dorpje maakte ik al gauw kennis met Pierre-Paul (“Pipo”) Jonckheere met wie we “magische” ontspanningsactiviteiten op poten hebben gezet, waaronder een prachtig dorpsfeest. Enkele jaren later kwam Françoise ook naar Archenne en nam hier systematisch deel aan knutselwerkjes ter voorbereiding van een kerstfeestje, aan kleine toneelopvoeringen of bij het zoeken naar paaseitjes, enz... Ik herinner me nog het aangrijpende “vaarwel zeggen” van Françoise aan het 2000-feestvierende Archenne, een zondagmorgen, toen ze werd weggebracht naar de palliatieve verzorgingsafdeling...Het lijkt wel dat het pas gisteren was! Ze maakte nog een opmerking betreffende de natuurpracht in het begin van de zomer.

Enkele maanden later trok Stéphane met zijn gezin in het huis van Françoise. Tot 2008 hebben we met onze mountain bikes heel wat onvergetelijke ritjes gereden in het Meerdaelbos. Ik was heel dicht betrokken in en bij de strijd van Stéphane tegen het mesotheliom en zeer aangedaan en getroffen door zijn lijdensweg tot hij ons heeft verlaten.

Daarom heb ik ook onmiddellijk positief geantwoord toen Eric me vroeg mijn kennis van zaken in de communicatie ter beschikking te stellen en om het proces van Françoise de nodige bekendheid te bezorgen. In de herfst van vorig jaar heb ik dan ook met enthousiasme een deel van het werk overgenomen, een deel van het geduldig uitgevoerde werk van Xavier, Eric, Christine, Hilde, Jan, Marie-Anne, Nick en de anderen die zich hier 10 jaar aan gewijd hebben. De pers heeft iets wat al lang duidelijk zichtbaar was dan ook als een toverkunstje in het daglicht gesteld ...

Stapje voor stapje heb ik aldus deze echt geëngageerde vereniging leren kennen, maar zoals veel anderen blijf ik aanstoten tegen de beperkingen van de werkmogelijkheden.

Mijn gedachten gaan in ieder geval toch uit naar enkele leidende persoonlijkheden, waarvan de bestendigheid overeenkomt met het drama dat ze meegemaakt hebben, naar welwillende raadgevers, helaas dikwijls toch met een beperkte beschikbaarheid, en ook naar een handjevol enthousiaste vrijwilligers die zich niet te belangrijk willen voordoen...hoewel anderen toch wegblijven omdat ze het belang van wat hier aan de hand is niet inzien. Aan al deze helpende personen, mijn dank en mijn bewondering voor hun werk. Kleinere terreingevechten zorgen toch meestal wel voor een grote overwinning in de strijd tegen de inertie van de overheid en tegen de begerigheid van enkele ondernemingen die deze strijd moeilijk maken en zelfs onmogelijk proberen te maken.

Christophe Koninckx.

Een oproep voor getuigenissen.

Om aan zijn acties nog meer waarde en waardering te kunnen geven, wil ABEVA zijn dossiers zo nodig nog aanvullen met nieuwe getuigenissen van asbestslachtoffers of van familieleden of andere verwanten van asbestslachtoffers.

Als u in dat geval bent, kan u dit melden via e-mail abeva.be@gmail.com of per telefoon 0479 37 91 36 (Christine Bogaert).

Bij voorbaat bedankt.

Hoorzitting ABEVA in de Senaat.

Commissie voor de Sociale Zaken van de Senaat 14 februari om 14 uur.

Chronologisch overzicht

Voor al diegenen die zich heden vragen stellen over de rechtvaardiging van een specifiek vergoedingsstelsel voor de asbestslachtoffers (en dit terwijl andere soorten beroeps- of milieukankers ...) wil ABEVA er weer op wijzen dat dit gerechtvaardigd wordt door het bijzonder karakter van de geschiedenis van asbestexploitatie.

Het gaat om een massale epidemie, om penibele, dodelijke en langdurige ziektes, die de kop opsteken na een lange termijn. Bepaalde firma's en werkgevers zijn rechtstreeks verantwoordelijk, en deze verantwoordelijkheid wordt gekenmerkt door een intense lobbying met de bedoeling de schadelijkheid van deze grondstof te bagatelliseren en dit, van zodra ze bekend werd. De staten zijn te zwak geweest tegenover deze lobbying. Weinig andere grondstoffen hebben zulke geschiedenis gekend, die het inzetten van specifieke middelen rechtvaardigt zolang deze epidemie zal duren. De middelen zullen verdwijnen met het verdwijnen van de epidemie.

Een van de **aanvankelijke eisen** van ABEVA was een zo volledig mogelijk vergoeding van alle asbestslachtoffers. De inrichting van het AFA, het Asbestfonds, heeft deels aan deze noodzakelijkheid beantwoord. ABEVA had zich zeer verheugd over de oprichting van het AFA dankzij uw stem in het Parlement, maar betreurde een paar lacunes aan het stelsel. Gelieve hierbij de opmerkingen te willen vinden die ABEVA toen geformuleerd had (cfr ABEVA news van mei 2007 en september 2007).

Samengevat gingen de opmerkingen over het volgende :

- De lijst van de ziektes die in aanmerking komen voor een vergoeding door het AFA
- Bepaalde incoherenties inzake de vergoeding
- Lacunes m.b.t. de dekking gezondheidszorg
- Het principe van onschendbaarheid
- De nodige informatie over het bestaan van het AFA

Gegevens van het AFA werden u overgemaakt. We denken dat sommige personen hoewel ze daar recht op hebben geen aanvraag indienen, omdat ze niet goed geïnformeerd zijn.

Het AFA bestaat dus al meer dan 4 jaar en, volgens ons, kan dit stelsel nog verbeterd worden.

Sommige recente gebeurtenissen, zoals b.v. een recent vonnis in Brussel geveld, of andere lopende of uitgesproken zaken in het buitenland, zullen onze en uw ideeën daaromtrent stofferen.

De juridische diensten van het parlement zullen waarschijnlijk de nodige opmerkingen formuleren over de ingediende voorstellen die door uw commissie zullen worden besproken.

ABEVA van haar kant meent dat de ingediende voorstellen moeten worden besproken met volgende doelstellingen voor ogen :

- Een asbestfonds (AFA) behouden toegankelijk voor alle asbestslachtoffers, beroepsslachtoffers of niet
- Zijn dekking verbeteren (gezondheidszorg en lijst van de ziektes)
- Zijn financiering beter moduleren, in functie van de verantwoordelijkheden van de vervuiler
- De slachtoffers die een rechtszaak zouden verkiezen, hun recht op het Asbestfonds niet ontzeggen
- Beter rekening houden met de latentetermijnen van de ziektes, in het bijzonder van een mesothelioom, om een ongerechtvaardigde verjaring te vermijden

1. Een verbetering van de dekking van de gezondheidszorg staat in de voorstellen ; de gepaste juridische en technische modaliteiten moeten goed bestudeerd worden. Een goede dekking van de **gezondheidszorgen** is zeer belangrijk.

2. Wat de uitbreiding van de lijst van de ziektes betreft, zelfs indien weinig slachtoffers (buiten FBZ) daar recht op zouden hebben blijft dat de zelfstandigen of blootgestelde buurtbewoners longkanker kunnen oplopen,. De criteria van het FBZ zijn heel strikt ten opzichte van deze multifactoriele ziekte, en toch geeft het FBZ toe dat er zulke slachtoffers zijn.

3. De financiering van het Fonds is gebaseerd op het idee van een gemeenschappelijke historische verantwoordelijkheid van de staat enerzijds, en van de vervuilers anderzijds. ABEVA had daar echter tegen ingebracht dat de mutualisatie van de verantwoordelijkheid van de vervuilers onbillijk kon zijn voor firma's die zich goed gedragen hebben, net zoals **immunititeit** van diegenen die zich slecht gedragen hebben.

ABEVA

- Is zich bewust van het feit dat talrijke vervuilers die aan de oorsprong liggen van ziektes die pas bekend raken, verdwenen zijn. Het Asbestfonds is onvervangbaar.
- Dat de gerechtelijke weg van een schadeloosstelling lang, onzeker en duur is, en ABEVA moedigt niemand aan om dit te doen, maar steunt ook diegenen die dit willen doen, het is hun keuze.

- Wenst in geen geval de regressie van het huidige stelsel van vergoeding van beroepsziektes, evenmin als van dat van het asbestfonds, integendeel.

Het Asbestfonds AFA vergoedt alle asbestzieken, zowel diegene die onder het FBZ vallen als de andere slachtoffers (milieuslachtoffers of zelfstandigen). Er zijn dus twee categorieën slachtoffers in het Asbestfonds : zij die reeds onder het BZF vallen, en de anderen. Dit voordeel van het Fonds moet voor iedereen worden bewaard en de eventuele nieuwe wetgevende wijzigingen moeten met het oog op deze doelstelling worden bestudeerd.

3.1. Indien de wetsvoorstellen de immunititeit afschaffen van de vervuiler van een slachtoffer dat onder het Asbestfonds valt, dan moet goed bestudeerd worden of deze formule het voordeel van het Asbestfonds voor zieken die onder het FBZ vallen niet op het spel zou zetten, want het FBZ is beheerd door een algemeen immunitetsstelsel van beroepsziektes dat zelf niet door de wetsvoorstellen afgeschaft wordt. Dit zou een belangrijke regressie van het Asbestfonds zijn, want een merendeel van de slachtoffers vergoed door het Asbestfonds worden ook vergoed door het FBZ. Dat wenst ABEVA absoluut niet. .

3.2. De beste wijze om deze risico's te vermijden en het probleem te vereenvoudigen zou er dus in bestaan het algemeen immunitetsstelsel van de verantwoordelijke dat in geval van beroepsziekte geldt, - in het geheel of gedeeltelijk – te wijzigen, zonder anderzijds alle verdiensten van dat schadeloosstellingstelsel te willen breken. Dit is natuurlijk een groot opzet, dat zeer gevoelig ligt bij de sociale partners, ook al was er bij hen niet altijd eenparigheid terzake.

« In het geheel » zou dit betekenen dat de immunititeit zou worden afgeschaft. “Gedeeltelijk” zou betekenen de afwijkingen van het principe van immunitet sterk zouden worden uitgebreid. De opzettelijke fout is een moeilijkheid die men onmogelijk zal overwinnen en die aan het absurde grenst. Ze wordt amper verlicht door de bepaling die een geschreven waarschuwing van de arbeidsinspectie vermeldt, een bepaling die uitzonderlijk of onmogelijk te realiseren lijkt. ABEVA heeft steeds het concept van de niet-verschoonbare fout, die dichter bij de Franse wetgeving aanleunt, verdedigd.

3.3. In geval van moeilijkheden of van te grote juridische onzekerheid, zou het parlement het idee kunnen overwegen dat het Asbestfonds, nadat hij het slachtoffer heeft vergoed, de mogelijkheid zou hebben zelf een vordering in burgerlijke aansprakelijkheid tegen de vervuiler in te stellen, zonder op de “opzettelijke fout” te stoten.

Deze oplossing zou beter door iedereen, door de sociale partners, aanvaard kunnen worden, het zou de slachtoffers van de zware last verlichten zelf een vordering in te stellen. Het zou ook de jurisprudentie uniform maken. Het Fonds zou kunnen oordelen waar de meeste kansen van resultaat liggen, oordelen over de gegrondheid om een vervuiler te dagvaarden omdat hij duidelijk meer verantwoordelijkheid draagt dan een andere, enz ...

Met zo'n vermogen om in justitie te handelen lijkt het evident dat het Fonds in dat geval autonoom en niet meer onder druk zou handelen, wat misschien een herziening van zijn huidige statuut zou impliceren, zelfs indien hij verder van het technische en administratieve vermogen van het FBZ moet blijven genieten.

3.4. De piste van een bijkomende bijdrage na een vonnis waarbij een vervuiler wordt veroordeeld moet juridisch goed bestudeerd worden.

4. De wens en de mogelijkheid van de slachtoffers om een vordering in te stellen moeten beschermd worden zonder dat zij het voorrecht op het Fonds verliezen. In geval van succes zal het Fonds (deels of in het geheel) het geld dat het voorgeschoten heeft recupereren (compensatie – technische modaliteiten te bepalen).

5. De bepalingen inzake verjaring moeten zodanig aangepast worden dat de latentietijd niet tegen de slachtoffer zou werken. Het vonnis dat uitgesproken werd in de recente zaak Jonckheere vs. Eternit bevat motivaties inzake verjaring die nauwkeurig bestudeerd moeten worden. Men zou zich daarop kunnen inspireren om de wet terzake te analyseren. De doelstelling is eenvoudig en zonder twijfel heel duidelijk, onmiddellijk begrijpelijk voor de opinie : men moet er over waken dat de latentietijd van de ziekte een vordering niet zou verhinderen (bv. indiening binnen een termijn van 5 jaar na het verschijnen van de ziekte ?)

Dit alles betreft de vergoeding van de slachtoffers voor het verleden, het heden en de toekomst. Maar, buiten de vergoeding en het Asbestfonds, is ABEVA van mening dat andere initiatieven eveneens belangrijk zijn, zelfs indien zij niet allemaal onder de bevoegdheid van de Senaat vallen. (De Senaat en de Kamer zouden ze wellicht in een resolutie kunnen evoceren). We denken natuurlijk aan preventie, aan de zorg dat asbest dat nu nog in de omgeving aanwezig is, en in de toekomst andere slachtoffers zou maken.

Twee prioriteiten hieromtrent :

- De scholen
- De beroepen die in met asbest belaste omgevingen moeten werken.

Tenslotte dringt ABEVA aan op de investering van grote middelen in de research tegen mesothelioom en de mogelijke geneesmiddelen. Het is onaanvaardbaar dat het anti-kankerplan asbestkankers, waaronder het mesothelioom, niet geëvoqueerd heeft.

¹ Omgekeerd, indien het immunitetsstelsel van de vervuiler in het kader van het asbestfonds wordt afgeschaft, en alle asbestslachtoffers die onder het Asbestfonds vallen, inbegrepen diegenen die ook onder het FBZ vallen, dus een vordering in burgerlijke aansprakelijkheid mogen instellen om bijkomende vergoedingen te krijgen, moet men erover waken dat andere personen die onder het FBZ vallen maar die niet aan een asbestziekten lijden, zich niet gediscrimineerd voelen omdat een rechtszaak voor hen verboden is.

Hoorzitting ABEVA in de Senaatop 14 februari 2012

Samenvatting

De epidemie van asbestziektes die zich blijft verspreiden, en diens bijzondere geschiedenis (acuutheid en omvang van de schadegevallen, systematische bagatellisering en ontkenning, verantwoordelijkheden van bepaalde ondernemers ...) hebben de inrichting van een Asbestfonds gerechtvaardigd, en rechtvaardigen nog steeds zijn voortzetting. Een Asbestfonds toegankelijk voor alle asbestslachtoffers, beroeps of niet, moet behouden blijven.

Het kan nochtans verbeterd worden. Deze mogelijke verbeteringen betreffen

- **Lacunes in de dekking gezondheidszorg van slachtoffers die niet onder het FBZ vallen.**
Deze slachtoffers moeten een eigen bijdrage en bepaalde onkosten die niet terugbetaald worden, betalen, met name hulp aan personen. Hulp aan gehandicapten en kinesitherapie zijn noodzakelijk.
- **De lijst van de ziektes die door het AFA worden vergoed.** De vraag betreft natuurlijk longkanker, veroorzaakt door asbest, en de asbestkankers (behalve het mesotheliom) erkend door het FBZ. Indien het FBZ erkent dat een beroepslongkanker objectief kan worden geïdentificeerd, waarom dan niet in het geval van andere categorieën slachtoffers, ook al is dit ongetwijfeld moeilijker te bewijzen ?
- **De financieringsvoorwaarden van het Fonds,** die beter overeenkomen met het principe "vervuiler-betaler". Weliswaar hebben talrijke ondernemingen asbest gebruikt, maar sommige meer dan andere. De lobby samengesteld uit asbest industriële (CIAB) om het verder te gebruiken, werd gevormd door de ondernemingen die eerst asbest gebruikten, in het bijzonder die van de cementasbest- en isolatiesector. Zou Afa aan deze sector geen bijkomende bijdrage mogen vragen voor zover sommige ondernemingen nog altijd bestaan en welvarend zijn ?
- **Het immuniteitsprincipe,** deels verbonden met vorig punt. Deze discussie is niet eenvoudig. Abeva moedigt niet bepaald slachtoffers aan om de gerechtelijke weg te kiezen. Maar we respecteren hun keuze indien ze dit wensen. En het is abnormaal dat ze in dat geval het voordeel van het Asbestfonds verliezen. We weten dat deze stap lang en penibel is, en daarenboven zeldzaam in België. Ons inziens zou de oplossing zijn dat het AFA zelf een vordering in burgerlijke aansprakelijkheid tegen de vervuiler zou instellen, in de gevallen dat dit pertinent en mogelijk blijkt.
- **De afschaffing of de aanzienlijke versoepeling van de bepalingen omtrent de « opzettelijke fout ».**
Beroepen van de slachtoffers of van het AFA moeten niet meer op dit obstakel, eigen aan België, stoten.
- **De bepalingen inzake verjaring,** voor wat de rechtsgedingen betreft moeten zodanig aangepast worden dat de latentietijd van de ziektes niet tegen het slachtoffer zou werken.
- **Bepaalde incoherenties inzake de vergoeding :** met name een groot verschil tussen de vergoeding van de echtgeno(o)t(e) en van de kinderen ten laste tussen de slachtoffers van het FBZ en de anderen. Abeva heeft altijd de wens uitgedrukt dat de betaling van het geheel of van een deel van de uitkering van overlijdensrisicoverzekering mogelijk zou zijn tijdens het leven van het slachtoffer, enz...
- **De nodige voldoende informatie over het bestaan van het AFA**

Om huidige en toekomstige besmetting te voorzien, twee prioriteiten : de scholen en de vorming van beroepen (waaronder de zelfstandigen), die in met asbest belaste omgevingen moeten werken.

Tenslotte moet absoluut geïnvesteerd worden in de research tegen asbestkankers, in het bijzonder tegen het mesotheliom.

a

De sporen uit het verleden duiken weer op.

Dit is een publiek geheim : iedere persoon die in een omgeving van 10km rond de bedrijven Eternit, zowel in Kapelle-op-den-Bos als in Harmignies (Mons), heeft gewoond, herinnert zich de geschenken die de firma gaf onder de vorm van asbest-cement gereduceerd tot kleine steentjes. Perfect voor funderingen of als basis voor stabilisatie van een parkeerplaats of van een wandelpad had dit afbraakmateriaal het voordeel gratis te zijn ! Net zoals in Italië of in Nederland was die praktijk bij ons ook heel gebruikelijk. Veel getuigen herinneren zich hun bezoeken, met hun kruiwagen of hun aanhangwagen, bij Eternit of Coverit in de jaren 60 en 70. Industrieafval dat niet kon vernietigd worden werd vaak in stortplaatsen, die niet ver van de bedrijven lagen, weggegooid. Als kind zijn we dikwijls in de grote stortplaats die achter onze tuin lag gaan spelen. Het was de ideale speelplaats voor de kinderen van het dorp. De buizen waren zodanig groot dat we erdoor konden rijden met onze fiets. Een ervan werd in de jaren 70 geheel bedekt, met het oog op het bouwen van een voetbalplein en van een sportcomplex. Een andere werd meer recentelijk gebruikt voor de constructie van een elektriciteitspark. De bodemvervuiling en de risico's voor de gezondheid blijven toch een grote bezorgdheid.

Na een plaatsbezoek in mei 2011 samen met journaliste Annemie Bulté (Humo magazine) kunnen we niet anders dan het stilzwijgen van de overheden van Kapelle vaststellen. De aanvang van het proces van Françoise Jonckheere en de terugkeer van de media in ons straatje hebben eindelijk geleid tot het oplossen van deze betreurenswaardige situatie. Twee bodemanalyses (waarvan één door Ovam uitgevoerd) hebben aangetoond dat de vervuiling 5 maal de tolerantiedrempel bereikt ! Aan welke dosis asbest werden de tennis- of voetballspelers blootgesteld gedurende al die jaren ? We betreuren dat de heer Peeters, burgemeester van Kapelle, niet gewenst heeft mij te ontmoeten en daarover te spreken. Was de aanwezigheid van de camera's van de VRT dermate ongewenst ?

Later werd het risico voldoende belangrijk gevonden om zonder langer te wachten de saneringswerken aan te vatten. Een mooie overwinning voor ABEVA, maar een die ons niet moet laten vergeten dat er elders nog plaatsen zijn die gesaneerd moeten worden. Heeft men meer recentelijk ook niet een onwaarschijnlijke hoeveelheid asbestafval gevonden achterin een speelplein van een college gelegen in Kapelle ? In alle gevallen eist ABEVA dat de aanzienlijke onkosten veroorzaakt door deze dringende werken integraal ten laste van het naaste solvabele bedrijf worden genomen (waarvan de praktijk van "afvalgeschenken" door het gerecht van Turijn maar niet door de collectiviteit veroordeeld werd).

Beste lezer, ingeval u op de hoogte bent van plaatsen die eveneens stortplaatsen voor asbestafval waren of u dit soort geschenken onder de vorm van afbraakmateriaal door asbestbedrijven werd aangeboden, wenst ABEVA door u gecontacteerd te worden. Dankzij haar ervaring en de hulp van de media zal onze vereniging haar beste doen om de overheden te overtuigen dit afval, dat heden nog een aanzienlijk gezondheidsrisico inhoudt, te vernietigen. Bedankt.

Eric Jonckheere
Co-voorzitter

Analyse	Eenheid	1
Uitbesteed onderzoek		
In behandeling genomen hoeveelheid	kg	8.210
Asbest fractie <0,5mm	mg	18
Asbest fractie 0,5-1mm	mg	4.3
Asbest fractie 1-2mm	mg	272.7
Asbest fractie 2-4mm	mg	1095.2
Asbest fractie 4-8mm	mg	6447.8
Asbest fractie 8-16mm	mg	26225.4
Asbest fractie >16mm	mg	130867.6
Asbest (som)	mg	164913.1
Gemeten Asbestconcentratie	mg/kg ds	39000
Asbest in grond (gewogen NEN 5707)	mg/kg ds	42000
Gemeten concentratie (OG)	mg/kg ds	31100
Gemeten concentratie (BG)	mg/kg ds	47000
Gemeten concentratie Crocidoliet	mg/kg ds	276
Concentratie Crocidoliet (OG)	mg/kg ds	158
Concentratie Crocidoliet (BG)	mg/kg ds	395
Gemeten concentratie Amosiet	mg/kg ds	0
Concentratie Amosiet (OG)	mg/kg ds	0
Concentratie Amosiet (BG)	mg/kg ds	0
Gemeten concentratie Chrysotiel	mg/kg ds	38800
Concentratie Chrysotiel (OG)	mg/kg ds	31000
Concentratie Chrysotiel (BG)	mg/kg ds	46600
Totaal asbest hechtgebonden	mg/kg ds	39000
Totaal asbest niet hechtgebonden	mg/kg ds	0

1. RADIO CANADA - 30 april 2012

Activiteiten van het Chrysotiel Instituut stopgezet

Het chrysotiel instituut, een Canadees organisme zonder winstoogmerk dat als taak had een expertise te ontwikkelen voor een veilig gebruik van chrysotiel, heeft haar deuren gesloten ten gevolge van een gebrek aan financiering.

De federale en provinciale regeringen hebben hun financiële bijdragen geschorst, evenals Mine Jeffrey en Lab Chrysotile waarvan de mijnactiviteiten onderbroken zijn.

Het Instituut kreeg 550 000 \$ van de regeringen van Canada en van Québec, bovenop de 700 000 \$ van LAB Chrysotile en van de Jeffrey Asbestos mijn.

Al betreurt hij het verlies van een stem voor de verdediging van chrysotiel asbest, toch hoopt de voorzitter van de Pro-Chrysotiele Beweging, Serge Boislard, op de oprichting van een nieuwe instelling.

« Er wordt al sinds een jaar of twee gesproken met bepaalde ministeries over de stichting van een instelling die alle metalen en mineralen die in Québec kunnen geproduceerd worden, zou groeperen en verdedigen. », zegt hij.

De voorzitter van het organisme, Clément Godbout, heeft aan de krant « Le Soleil » toevertrouwd dat het Instituut, dat sinds 1984 bestaat, heropend zou kunnen worden indien de mijnen hun activiteiten hernemen.

Het Chrysotiel Instituut werd opgericht in 1984.

2. Oproep tot handtekeningen:

Een internationale petitie is momenteel in omloop. Deze heeft tot doel de Zwitserse miljardair M. Schmidheiny « persona non grata » te doen verklaren op de top van Rio+20 in juni e.k. in Brazilië. We nodigen u uit deze te raadplegen (en te tekenen) op

<http://www.ipetitions.com/petition/make-stephan-schmidheiny-persona-non-grata-at/>

Het lijkt ons onaanvaardbaar dat deze persoon, die door de rechtbank van Turijn verantwoordelijk werd verklaard voor duizenden slachtoffers, de gelegenheid zou hebben zich op deze top te tonen onder de schijn van « weldoener van de natuur ». Na de stopzetting van zijn industriële activiteiten in Zwitserland, stichtte hij in 1984 een reeks stichtingen op het Zuid-Amerikaanse continent. De Avina stichting bestudeert o.a. de duurzame ontwikkeling en het beheer van natuurlijke hulpbronnen in Latijns Amerika.

Uitnodiging: "Bijeenkomst op 15 juni 2012 - Kapelle-op-den-Bos"

Recentelijk is er heel wat beweging geweest in het asbestdossier en meer bepaald in verband met Eternit.

De Brusselse rechtbank veroordeelde Eternit tot een hoge schadevergoeding aan leden van de familie Jonckheere. Ondertussen zijn 4 leden van deze familie, vader, moeder en ook 2 zoons aan mesothelioom overleden. De rechtbank stelde in zijn vonnis dat Eternit doelbewust en uit winstbejag werknemers van het bedrijf, hun familieleden en omwonenden aan asbest hadden blootgesteld, terwijl ze het kankerverwekkend karakter kende.

In Turijn in Italië veroordeelde een rechtbank een Zwitserse en Belgische topverantwoordelijke van Eternit tot niet minder dan 16 jaar gevangenisstraf omdat ze wetens en willens een catastrofe veroorzaakt hebben door een hele streek aan asbestbesmetting bloot te stellen. Ze werden tevens, samen met de Etex groep, veroordeeld om aan de duizenden slachtoffers een schadevergoeding te betalen maar ook aan de lokale autoriteiten voor de kosten van het opruimen van het asbest dat overal verspreid lag, aan de slachtofferverenigingen, aan de Italiaanse ziekteverzekering voor de kosten van de verzorging van alle zieken enz.

Welke perspectieven bieden die ontwikkelingen voor Belgische slachtoffers van asbest en van Eternit in het bijzonder? Dat willen we op 15 juni 2012 nagaan met advocaten Jan Fermon en Emmanuelle Schouten die zowel in Brussel als in Turijn de verdediging van asbestslachtoffers hebben waargenomen.

Adres: Zaal Jantra - Mechelseweg 277 - 1880 Kapelle-op-den-Bos - om 19u

Eric Jonckheere,
Christine Bogaert
Abeva

Om ons te schrijven:

VZW Abeva
Belgische Stichting tegen
Kanker
Leuvensesteenweg, 479
1030 Brussel

Om ons te telefoneren:

In het Nederlands:

0479/37 91 36

En français:

0476/78 88 33

Om ons te bellen:

02/743 45 95

(permanentie dinsdag-
voormiddag)

Om ons te faxen:

02/734 92 50

Bankrekeningnummer:

000-1206992-21

Onze website:

<http://www.abeva.be>

Ons E-mail adres:

abeva.be@gmail.be

Version française disponible sur
simple demande.

